

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

Qvaestio IX. De his quæ in lege noua continentur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

quod etiã illa sanè intellecta internos quoque animos compescebat. Dum enim homicidium prohibebat & adulterium, affectiones quoque eorum ad monebat ex animo conuulsas irritum, maxime quod qui in cõpõlitos corruptosque patit animi motus, multo difficillime potest a prauis operibus abstinere. Vnde licet rigida videatur prohibitio interni motus, suauior tamen est ad cuedum opus. In summa, vide quam fuerit lex Christi leuis ac dulcis. Tria tantum continent mortalia. scilicet præcepta, sacramenta, & cõsilia. Et mortalia quidẽ idcirco iussit, quod cum sint de iure nature, nequiuit nõ iubeat, sacramenta uero, licet superaddita uideatur, in hoc tamen præcepta nobis sunt, ut per gratiam quam conferunt, opitulentur nobis ad implendum legem, quã porro per nos implere nõ sufficimus. Quare & in hoc lex nostra leuior est, quam uetus, quandoquidem ad eleuandum legis onus, sacramenta nobis adhibuit, quæ illis erant onera. Sed cõsilia sic nos Christus docuit, saluberrima nobis esse, ut tamen noluerit præcepti necessitatem habere.

Ad argumentum igitur in contrarium respondetur, quod aduersitates & angores quos lex noua diligentib. Deum offert, ex spe regni iam nobis patentis, & filiali amore dulcescunt. Est igitur operæpretium in calce quæstionis præterea, quæ de differentijs inter legẽ ueterem & nouam instructa est, omnium pro nostra facultate epiloga colligere, quæ sunt numero duodecim. Prima sumitur a dignitate legislatoris ministrisque leg. uetus enim per Moysen data est, noua uero per Deum ipsum hominem factũ lara & inuulgata. Quare illa dicitur lex Moysi, hæc uero Christi. Secunda attenditur ratione subiecti: Illa nanq. ut proximè dicebamus, extra hominem in tabulis scripta est hæc uero intus in anima. Quapropter illa dicitur corporalis & scripta, hæc uero spiritalis atq. indita. Tertia consideratur ratione temporis. Illa quippe temporalis erat, hæc per tempus duratura, nostra uero ulque ad finem mundi. Quocirca illa dicitur temporalis, nostra uero perpetua. Quarta ratione uniuersalitatũ. Illa si quidem uni peculiari populo data erat, nostra uero uerbo uerbo mundo. Quamobrem illa dici potest particularis, nostra uero uniuersalis. Quinta differentia patet ratione figuræ. Quãdoquidem illa, umbra erat & figura nostre, nostra

uero illius ueritas, quæ de causa illa umbra tilis erat, nostra uero patens. Sexta ratione significationis, nam etsi eadem fides esset illis nobisq. necessaria ad salutem tamen, quæ illi implicite credebant futura, nos gesta iam explicite confitemur. Septimũ uero discrimen idemq. potissimũ ex parte perfectionis atq. affectus expenditur. Nam etsi neq. nostra neq. antiquorũ opera sine gratia iustificent, tamen quia passio illis non erat exhibitã, neq. sua sacra gratiam, uti nostra, conferebant, lex Euangelica iustificat, quod illa de se præstare non poterat. Quapropter illa dicitur lex operum, nostra uero lex fidei, & gratiæ. Vnde octaua differentia sumit ex natura præceptorum. Illa quippe grauior erat, nostra uero leuior ac suauior. Nona differentia: Lex nostra explicatoria atq. ideo ampliora continent præcepta quam illa, ut puta, quæ actus interiores expressius prohibet. Ac decima, quod cõsiliatorum perfectionem illi superaddit. Vnde decima, quod illa temporalia promittebat & comminabatur, quare dicitur: Lex timoris & seruorum nostra uero sempiternam hereditatem nobis pollicetur. Quare dicitur lex filiorum ac libertatis. Sed duodecima supremaq. differentia est, quod illa celi portas non aperiebat, nostra uero id nobis prestat. Quocirca illa lex temporalium regnorum dicebatur, quæ Deus promisit contulitq. illi populo, nostra uero lex regni cœlorum.

QVÆSTIO IX.

DE HIS QUÆ IN LEGE NOUA CONTINENTUR.

S. Tho. I. 2. quæst. 108.

ARTICVLVS I.

Vtrum lex noua actus exteriores sufficienti ordine instituerit.

Postrema quæstio de lege noua, atque adeo de tota legum materia mouetur de his, quæ eadem Euangelica lege constituta sunt quorum sunt tria genera, nempe præcepta, sacramenta, & cõsilia, quibus institui-

Sexta.

Septima

Octaua.

Nona.

Decima

Vndecima.

Duodecima.

SOTO
Iure
legibus
3
Dicitur
15

Primũ

argu. a

pre ne-

gatina.

M 4

Arille
Chry
Augu
Fulch
admon
tiorib
ribus
Augu
Christi
na pop
li uob
picid
Augu
Marta
or an
clauo

stituitur, tam quantum ad externa opera, quam etiam quantum ad internos animi motus. Queritur ergo primo, utrum exterius actiones probe instituerit? Et arguitur a parte negatiua, quod circa huiusmodi actiones nihil debuit. Euangelium constituit. Lex Euangelicam est lex Regni caelorum, ut patet Christi praedicatione, Appropinquauit regnum caelorum. Et Math. 24. Praedicabitur Euangelium regni, regnum autem huiusmodi non consistit in externis operibus, sed in intimis, secundum illud Luc. 11. Regnum Dei intra vos est. Et ad Rom. 14. Non est regnum Dei esca & potus, sed iustitia, & pax, gaudium in Spiritu sancto. Quare inter leges veterem & nostram illa supra posita interoscitur differentia, quod illa cohibebat manum haec vero animum. Accedit, quod & ad Rom. 8. dicitur lex spiritus. Et 1. Cor. 3. ibi Spiritus Domini, ibi libertas, non est, autem libertas ubi homo ad exteriora opera vel facienda, vel cauenda obligatur, ergo nil debuit de exterioribus officiis decernere. Secundo principaliter arguitur contrario modo, quod manca fuerit & minus sufficiens circa eiusmodi exteriora opera. Lex enim Euangelica ad fidem pertinet quae per dilectionem operatur, secundum illud ad Gala. 5. In Christo Iesu neque circumcisio aliquid ualet, neque praepitium, sed fides quae per charitatem operatur. De fide autem plura explicuit credenda, quae non erant explicita in lege veteri, ergo debuit etiam de charitate moralia superaddere mandata, quod tamen non fecit, quia solum Decalogum, sicut illa nobis iussit. Item & circa ceremonias ad diuinum cultum pertinentes angustior videtur & breuior, quia tantum sacramenta nobis tradidit cultus autem ecclesiae reliquit instituendos, sicut & cum iudicialia multa illic per se Deus dixerit, nulla tamen nobis tradidit, sed reipublicae tam civilis quam ecclesiasticae hoc permisit, est ergo circa exteriora minus sufficiens minusque prouida quam antiqua. In contrarium est illud Math. 7. Omnis qui audit uerba mea haec, & facit ea, assimilabitur uir sapienti qui edificauit domum suam supra petram, sapiens autem aedificator nihil eorum praetermittit, quae sunt ad fabricam conducentia.

In hac questione altissima est meditanda Dei prudentia ac benignitas in condenda

Euangelica lege. Primum igitur omnium ex superioribus hoc recolendum est fundamentum, quod lex Euangelica non solum altior est quam humana, quippe quae non ad finem tantum naturalem, sed ad supernaturalem nos instituit, verum & quam Mosaica inde praestantior, quod fidem, & gratiam, quam illa praefigurabat, per Christi passionem exhibet, per quam gratiam introducitur in regnum caelorum. Ex hoc enim fundamento colligitur nihil de operibus nostris eadem legem stabilere, quam quae ad eandem gratiam ordinantur ac referuntur. Atque eo gradu & ordine vnumquodque prohibet ac consulit, quod ad eandem gratiam confert. Hoc praehabito ad quaestiones quatuor conclusionibus respondetur. Prima est in operibus exterioribus primum omnium lex Euangelica seu fundamenta prouidentissime scilicet septem sacramenta. Tria enim operum genera in fronte quaestionis tetragynus, scilicet sacramenta, & moralium praecipua, & consilia. Probatur conclusio. Gratia, in qua legis substantia consistit, bifariam consideratur, videlicet quantum ad eius generationem, & acquisitionem, & rursum quantum ad eius usum & exercitium generatio autem eius & infusio, munus supernaturalis est, quod nobis Deus per mediatorum, puta per filium suum hominem factum communicat, quare ipse prius secundum humanitatem plenus fuit absque gratia mensura, eandemque subinde per eandem humanitatem in pondere & mensura nobis impartitur, secundum illud Io. 1. ca. Verbum caro factum est, &. Vidimus eum plenum gratiae & veritatis, &. De plenitudine eius nos omnes accepimus. Et quoniam Deus supernaturalia ipsa ea suauitate disponit, ut admodum naturae nostrae nobis participentur, nostra autem cognitio a sensibus incipit, decuit eandem gratiam per exteriora nobis signa suppeditari, ut per illa tunc certi pro captu nostro efficeremur nostrae salutis, tum etiam nos excitaretur animus ad diuinum cultum. Et haec sunt septem sacramenta, de quorum sufficientia non est praesentis loci dicere. Quapropter necessarium fuit ut Christus ipsa tanquam auctor gratiae, per se, tum illa institueret, ut Eucharistiam, tunc perinde cearet eorundem sacramentorum ministros, nempe Apo. ac discipulos, totumque subinde faceret dorem.

Secunda
conclu.

Quarta
conclu.

Prima
conclu.

Prima
conclu.

Tertia
conclu.

Quarta
conclu.

dotalem ordinem. Secunda conclusio. Non docuit maiestatem ac libertatem Evangelicæ legis ut alia sacramenta, & obseruantia, & ceremonie per ipsam instituerentur, quam quæ eidem administrandis sacramentis necessaria erat, sed hoc debuit ecclesiæ prudentiæ cõmittit. Probatur conclusio ex differeñtia interstatum antiquæ legis & nostrum. Populus enim illum, ut ideatidẽ ex Apostolo ad hõiaimus erat sicut in puerili aetate sub pedagogo, nondum virili prudentia præditus, & p̄terea figuras v̄brasq̄ gerebat futurarum veritatum, v̄triusq̄ ergo ratione concedens erat, ut Deus per se illam de cunctis etiam minutioribus per suas leges erudiret, neq̄ reipublicæ eorum institutiones committeret. Christiana vero familia, tum aetate & prudentia prouector, atq̄ adeo idonea cui traderetur hereditas, tum etiam cui per suas ceremonias non alium Messiam deberet præfigurare, non erat cur de eiusmodi ceremonijs tam peculiariter erudiretur, sed id munus ecclesiæ concederetur, atq̄ eo potissimum quod minus illud Christus Spiritui sancto dimisit, quem venturum pollicitus est, ut eandem sanctam ecclesiam doceret omnem veritatem. Ecce de operibus quibus gratiam diuinam assequimur. Illi autem quæ ad eius v̄sum pertinent, sunt charitatis officij, quæ erga Deum & proximum exerceamus, quibusq̄ a Deo per diuinum fauorem eadem nobis augetur gratia. Horum autem operum quedam sunt vel ad eius custodiam necessaria, vel eidem necessario contraria, alia vero libera sine quibus in ea de Dei gratia permanere possumus. Sit ergo tertia conclusio: Necessarium fuit ut lex Evangelicæ opera, quæ necessariam habent cõnexionem ad gratiam, per se precipiet & quæ illi obstant prohiberet, hæc autem sunt quæ Decalogus nobis exhibet, & quæ ibi simpliciter continentur, hoc est necessaria consequentia inde colliguntur, quorum q̄. s. tres gradus distinximus. Conclusio est manifesta, nam legislatoris prudentia in necessarijs non debet deficere. Quarta conclusio. In alijs autem quæ hæc non habent necessariam cõnexionem ad gratiam, non sunt congruens Evangelicæ legi, ut illa in particulari per se Christus definiat: sed, sicut dictum de ceremonialib̄ est, ita & iudicialia reipublicæ tam civilis quam ecclesiasticæ committeret. Iam

enim sæpe dictum est, ceremonialia & iudicialia a moralibus differre, quod non eliciuntur ex principijs nature, sed arbitramento quodam generale præceptum ad speciale contrahunt. Et sicut ceremonialia ad cultum diuinum attinent, ita & iudicialia ad quietum reipublicæ statum. Ratione ergo iam proxime assignata, nempe quod Evangelicus populus prudentia progressus est, & quasi liber ad hereditatem admissus, relinquendus in his iudicialibus erat suæ reipublicæ, ut contractuum leges & malefactorum supplicia, quæ illic per se Deus constituebat, Antistites Evangelici & seculares Principes suo arbitratu sancirent. Accedit & altera huius ratio, quod lex illa vni eidemq̄ pusillo populo posita est, nostra vero vniuerso orbi, ille ergo populus cuncta illa seruare poterat, Christianis vero pro diuersitate temporum, regionũ, atq̄ hominum sunt iudicia constituenda. Quare Christum nihil nobis comminatus est neq̄ pollicitus nisi inferna, & cælestia, & sufficientiam vitæ, hoc enim illud sonat, Centuplum accipietis, & vitam eternam possidebitis. Alia vero supererogationis opera neq̄ præcepit neque omino voluit ut cuncta ab ecclesia præcipereñtur, sed aliqua, ut ieiunia quadragesimæ, & quadam festa. Reliqua vero contulit, & vniuersiuiq̄ optioni reliquit, ut art. 3. videbimus. Ex his ergo tria ratio colligitur cur legem nostram Iacob. c. 1. appellauerit legem perfectæ libertatis. Primo, qui tanquam adultis filiis & iam a pedagogia exeuntibus hæreditas possessionem nobis tradidit. Secundo, quod neq̄ ac ceremonialia aut iudicialia Christus nos ut antiquos, coarctauit, sed libere illa reliquit præfectis ac magistratibus pro conditione locorum ac temporum instituenda. Sed Tertio, quod illa noluit ut quasi serui metu implectamus, sed ex habitu gratiæ, ut liberi filij.

Ad primum igitur argumẽto respondetur, quod etiã regnum Dei intimis cordiũ principuẽ consistat, pura in iustitia, pace, & gaudio sp̄iali, nihilominus ex consequenti & ad illud regnum illa pertinent exteriora opera quæ vel extrinsecis morib̄. foras promanant, ut Dei cultus, & parentum, vel sine quib̄ conseruari nequunt eadem sp̄itualia, ut homicidia, furta, &c. Quocirca etiã lex n̄ra p̄cipua, habeat aũt, eã nihilominus cohibere dẽt ab illis actionib̄. q̄ ipsũ perturbent.

Rõ con-

Altera
rõ con-

Trina
rõ qua-
re lex e-
uãgelica
appellat̄
lex liber-
taus.

Ad pri-
mũ arg-

SOTO
iure
legi
DIE
15

peturbant: Sicuti vice versa prohibendo antiquis manum, ex consequenti prohibebat animum. Ea vero quae necessaria non habent connexionem ad gratiam, lex euangelica per se non confirmat ut vetus. Quia sunt esca & potus, de quibus Paulus loquitur, ut puta delectus ciborum & ieiunia, quae non Christus, sed ecclesia eius auctoritate sancit. Ad aliud autem membrum eiusdem argumenti satis responsum est, ubi explicuimus cur lex Euangelica dicatur lex perfecta libertatis. Ad secundum vero principale respondetur diuersam esse fidei rationem ac moralium preceptorum, nam cum fides naturali rationi excellat, quam ideo nisi per gratiam apprehendere non possumus, necesse fuit, ut lex abundantioris gratiae cumulatius nobis expressusq. mysteria eiusdem fidei detegeret, moralia autem precepta sunt de iure naturae, quae ideo iactis in decalogo fundamentis potuit republica Christiana intelligere. Ad aliud quoque eiusdem argumenti membrum respondetur, quod cum sacramenta nouae legis gratiam conferant, necesse fuit, ut auctor ipse gratiae illa institueret, sacramentorum autem ritus atque ecclesiasticas ceremonias, quia non sunt ad gratiam necessariae ecclesiae Christus commisit, cuius supra rationem adduximus. Quod si obiicias redemptorem ipsum ceremonias aliquas Apostolis credidisse, ut patet Lucae 9. & 16. Nolite possidere aurum, neq. argentum, neque pecuniam in zonis vestris. Respondetur illa ad ceremonias non pertinere, sed fuisse vel permissiones, vel institutiones pro illo tempore Apostolis necessariae. Permissiones inquam, secundum expositionem Augustini in lib. de consen. Euang. Nam cum Apostoli & verbi predicatoribus ius habeant exigendi alimenta, illud sine pera sine pecunia &c. non tam preceptis formam habet, secundum Augustinum quam concessionis, hoc est, non opus est vobis viaticum prouidere, siquidem ius habetis alimenta petendi. Vnde subdit: Dignus est enim operarius cibo suo. Reliqui vero sancti dicunt esse precepta, non ceremonialia, sed moralia, necesse enim tunc habebant qui in discipulatu Christi recentes erant, neque in paupertate satis assueti, ad eandem mendicitatem erudiri. Vnde iam prouectoribus ait idem Redemptor, Luc. 22. Quando misit vos sine sacculo, & pera, & calcamentis nunquid

defuit aliquid vobis? & respondentibus, nihil, adiecit. Sed nunc qui habet sacculum, tollet similitur & peram. Quasi iam tunc itaq. perfectae libertatis essent ingressi, quando iam relinquendi erant arbitratu suo uiuere.

ARTICVLVS II.

Utrum lex euangelica interiores nostros actus sufficienter composuerit.

POST actus exteriores subsequitur de interioribus cernere, quemadmodum per legem euangelicam Christus illis prouideret. Arguitur ergo de more, quod non fuerint ab ipso abunde compositi. Primo, ut Matth. 5. videre est, etsi decem sint precepta decalogi tria tamen praecise quantum ad eorum internas affectiones exacte expressit, emendauit, videlicet homicidium, prohibendo irasci in fratrem, atq. adulterium, vetando mulieris conspectum ad concupiscendum eam, & circa periuriam omnem recans iurandi voluntate. Dico vobis non iurare omnino. Igitur cum septem alia subiecerit, non satis hac parte compleuit per fecit abundantiam iustitiae nouae legis super illam veteris. Secundo arguitur. Praeter precepta Decalogi quae moralia sunt, erant & iudicialia & ceremonialia, de iudicialibus autem tria tantum eodem capite corripit, scilicet repudium uxoris, talionisq. poenam, & inimicorum odium. Sed de ceremonialibus nihil meminit, ergo non satis humanos affectus composuit. Tertio ad legitimam animi compositionem pertinet ut nihil homo praeter humanum finem faciat. Sunt autem alii humani fines praeter inanem gloriaeque mundanum fauorem, irem & alia multa opera praeter ieiunium, orationem, & eleemosinam. Christus autem ut eodem loco videre est, haec tantum tria fieri cauit, ob inanem mundi gloriam, ergo breuis nimis in eiusmodi institutione fuit. Quarto, sollicitudo humana cum ea, quae necessaria sunt, adeo est a natura indita, ut sit etiam brutis animantibus nobiscum communis. Vnde Sapiens. Prou. 6. ad formicam mittit pigrum a qua doceatur prouidere in aestate, quae sibi sint in hyeme necessaria. Institutio autem fidei naturam non tolli sed perficere, non ergo debuit nobis Christus tam solcite humanam sollicitudinem

Ad aliud membrum eiusdem argumenti.
Ad secundum arg.
Ad aliud membrum secundi argumenti.
Obiectio.
Solutio.
August.

Quintus
Augustus
Conclusio
Pini
argua
exp'lan
tur cor
clusio.
Secundus
Aristo
Tertius
Quartus

Quinto. sollicitudinem interdiceret. ut neque in crastinum nobis prospiciamus. Quinto denique ac postremo arguitur, quod cum iudicium sit actus iustitiæ, secundum illud Psal. Quousque iustitia convertatur in iudiciū, non erat cur nos tantopere abstereret, ne iudicaremus. In contrarium autem est sententia Augustini in Sermone Domini in monte, ubi super illis verbis, Qui audi verba mea hæc, ait illis Christum verbis significasse, sermonem illum diuinum omnibus præceptis quibus Christiana vita formaretur, esse perfectum.

Conclō infua. Ad quæstionem quam alia conclusio ne respondeam, quam quod in illo sermone quo Christus leges vniuerso orbi tulit, vniuersos humanos mores intus & in cute perfectissime in formauerit. Singula autem verba singula deposcebant capitula, quibus exponerentur. Verum cum eorum expositio iam late apud sanctos pateat, quibus nos pro modulo nostri ingenij in eorum Commentarijs meditationes nostras appēdimus, per functione tenuique hic transibimus. Dominus enim illic ut sapientissimus architectus primum fundamentum totius Christiana fabrica iecit, quod in moralibus est fons, quo cuncti referuntur in mores. Finis autem nostrorum morum est beatitudo & felicitas, quem ideo primum omnium contra vanam philosophorum opinionem constituit. Beati pauperes spiritu, contra illos qui felicitatem, ut i. Ethic. ait Aristoteles in diuinijs collocauerunt. Beati mites, contra illos, qui illam sita uerant in honoribus. Beati qui lugent, aduersus eos, qui illam posuerunt in diuinijs. Mor. constituto sine, Apostolorum pectora instruxit, quos ubi præfecerat, ut tanquam duces & lumina mundi ab vniuersis terrenorum affectibus tam essent abstracti, quam illis opus erat, qui ceu sal terræ & lux mundi, vniuersum orbem deberent & ab infectione temporalium præseruare, & ad celestem patriam perducere. Deinde intus nostros animos, vnde operum radix procedit in ordine ad seipos, quantum ad duo quæ virtuti sunt necessaria, instituit. Primum ex parte obiecti nempe ut non solum a malis operibus qualia sunt homicidium, adulterium, & similia, abstinere, verum & ab ipsorum affectibus sinus perurgati: Qui irascitur fratri suo: & Qui viderit mulierem, & cetera. nam scrutator cordium Deus interna pe-

ccata præcunctis operibus habet grata. Preterea & intentionem finis vade laus maxime aut vituperium operis emanat, rectificauit, nimirum cauere iubet, ne quod causa humana gloriæ agamus, ne mercedē, qui ipse nobis optat cumulatissimam conferre, ab hominibus prestolantes, potissimo frustremur præmio. Preterea, descendit ad imbuendum homines, quibus officijs erga proximum se debeant gerere. Primum, ne officium usurpates Dei, de occultis eius gestis iudicemus, quod quidem iudicium cum causam nobis offerat proximum nostrum aut odiēdi, aut contemnēdi, iniurium est ac nocuum. Mox ut neque in sacrorum iniuriam, quæ ad Deum pertinent negligentes simus, nempe ne ineptis illa atq; in idoneis, ceu porcis committamus. Et super omnia adeo curauit nram dilatare charitatem ut vsque ad inimicos pertingeret. Postremo denique docuit quemadmodum absq; diuino fauore sanctissimæ legis mandata implere nequimus. Vnde ait, Petite & accipietis, pulsate & aperietur vobis. Cautelam que adhibuit, ut contendamus per augustam portam intrare. Nam virtutis semita, quippe quæ media est inter duo extrema, angusta est, deuiādi autem campus, latissimus. Vnde Aristoteles inquit, pertere, vno tantū contingit modo, aberrare vero, infinitus. Quapropter, & a falsis prophetis cauere etiam nobis iussit, qui nos a recta diuertunt. Multa denique alia illic resplendent mandata, quæ angustia præsentis loci exponenda non capit.

Ad primū arg.

Ad primum igitur arg. responderetur, illa tria peculiariter præcepta ob id Christum explanauisse, quod illa perperam Pharisæi populo interpretantur. Censebant nanque in solo opere inesse culpam, non autem in effectu: eo (ut ait S. Th.) quod apparebat illis motus iræ ac Veneris esse naturales. Et præterea forte (ut reor) quia cum non viderent per internas animi commotiones, que in opus non prorumpunt, vllum irogari proximo damnū, nullam in illis agnoscebant iniusticiam. Christus autem edocuit: illas esse prauas, non modo quia causa sunt operum, verum quia per se sunt iniuriosæ. Odit enim habere proximum, iniuria est. Prohibitioni autem periurij adhibuit etiā iurandi frænum, forte quia iurare verum, nullum patabant esse peccatum, etiam si temere & absque iudicio fieret, immo id per-

Solo iure
3
DIE
13

Ad feci
dū arg.

Duplex
error
phariseo-
rum cir-
ca iudi-
cialia.

pertinere ad reuerentiā Dei, ut aliqui nunc
blasphemā autumant, inquiringes quod
qui bene, id est, multum iurat, bene credit.
Ad secundum pari modo respondetur, sup-
posito illo discrimine superius inter cere-
monialia & iudicialia constituto, nempe
quod iudicialia non sic prorsus lex noua
reiecit, qui rursus possint institui, sed cere-
monialia sic conspiciunt, ut nullatenus vale-
ant reuiuiscere. Hac enim de causā iudi-
cialia quidem Christus correxit, ceremoni-
alia vero minime, sed ablegauit. Bifariā
autem Pharisei circa iudicialia hallucina-
bantur. Primum nāque nonnulla, quæ per-
missiones erant, arbitrabantur esse per se iu-
sta & impetata, ut repudium uxoris, & vsu-
ras ab extraneis contrahere. Quare utrunq;
illos dedocuit. De repudio enim declara-
uit non esse præceptum, tanquam æquum,
sed ob eorum duritiā permissum, quasi mi-
nus in malum. Sed vsurarum exactiōnem in-
hibuit Luc. 6. inquiringes. Date mutuum, ni-
hil inde sperantes, quem tamen locum lib.
6. emunctius sumus exposuimus. Secundo mo-
do errabant, existimantes quepiam quæ lex
facienda propter iustitiā instituerat, eadē
exequenda fore vel appetitu vindictæ, vel
temporalia cupiditate, vel odio inimicorū.
Quocirca tria præcepta in contrarium sensum
Christus operæpreptum duxit explana-
re, iudiciale enim illud talionis quod datū
fuit, ut iustitia seruaretur, ipsi vindictæ causā
putabat exequendum, quem ideo Domi-
nus errorem ex eorum animis euulsit, do-
cens paratos debere nobis esse animos ubi
charitas poposcerit, non reddere malum
pro malo, sed percutienti unam maxillam,
alteram si oportuerit, præbere. Pari modo
ad iudiciū aliud rependendi quatuor oues
pro una, animos eorum ad cupiditatem ir-
ritabat, & ideo docuit ut promptissimus ani-
molenti nobiscum in iudicia de tunica con-
tendere, permittere & pallium. Tertio deni-
que ex legibus illis quæ ipsis bella aduersus
Chananeos, & Iebuseos gerere præcipie-
bant, colligebant odium aduersus inimi-
cos, esse præceptum. Et ideo docuit leges il-
las iam cessauisse, sed inimicos potius esse
diligendos. De ceremonialibus autem, causā
se iam dictā, nihil memini, sed unico ver-
bo contra consodit. Nam ubi Ioan. 4. Sa-
maritana dixit, Veniet hora quando neq;
in monte hoc neque in hierosolymis adora-
bitis patrem, sed veri adoratores adora-

bunt patrem in spiritu & veritate, docens
templum destructum iri, docuit pariter om-
nia illa t'palia sacrificiorum impedimenta
in spiritualem cultum abitura. Ad tertium
huiusmodi trāso subiungit. Cuncta quæ in
mūdo expetere mortales possunt, ad illa tria
reducuntur, quæ Io. in 1. c. 2. adnorauit, in-
quiringes, Omne quod est in mundo, concupi-
scentia carnis est, hoc est corporales delitæ,
ac voluptates, concupiscentia oculorum,
puta diuitiarum auaritas, & superbia vitæ,
puta honoris ambitus, & gloriæ cupido. In
antiqua autem lege non promittebatur de-
litæ, imò ab illis populus arcebat. Quare
Christus non opus habuit populum ab il-
lis absterere. Promittebatur tamē honoris
celitudo, diuitiarumque exuberantia. Legi-
tur. n. Deut. 28. Si adieris vocē Domini Dei
tui, faciet te celsiorem cunctis Gentibus. Et
infra, Abundare faciet te omnibus bonis.
Hæc ergo duo consilium Christo fuit cor-
rigere, ob idque vanam gloriā a tribupe-
rum generib. expulsi, ad quæ cuncta officia
reducuntur. Quidquid. n. homo facit, aut sui
ipsius gratia peragit, & id significatur ieiunij
noie, quo homo suas sedat voluptates,
aut amore proximi, cuius generis est elee-
mosyna aut propter diuinum cultum, qua-
lis est oratio. Ex his. n. tribus eo quod opera
sunt supererogationes, solent homines mū-
di auram ambire. Ne autem aliquid faceret
auaritiæ causa, prohibuit statim dicens, No-
lite thesaurizare vobis thesauros in terra.
Ad quartum respondetur, Deum nō interdixisse
nobis necessariam sollicitudinē, sed
superfluam, que in qua uor consistit. s. dum
qui finem in rebus t'palibus constituit, Deo
propter temporalia seruiens, pluri. s. ea est
mans, quam ipsum. Et ideo ait. Nolite the-
saurizare vobis. Nā qui thesaurizat, in the-
sauro finem constituit, ob idq; subdit. Vbi
est thesaurus tuus, ibi est cor tuū, id est in-
tentio, qui est actus circa finem. Secūdo, ne-
simus sic circa temporalia solliciti, ut de au-
xilio diuino distidamus, cui cura est nostri-
eriam in t'palibus. Ideoq; adiecit, s. cir. n. pa-
ter vester quod opus sit vobis a nequam pe-
tatis eum. Tertio, ne homo se sit sollicitus
quasi si ipsi constituit, ob idq; ait neminem
posse ad statum suum qui ipsam adiecit.
Quarto, ne plus iusto, sollicitudo nos futu-
rum præoccupans angat. Propter quod
ait. Nolite solliciti esse in crastinū. Pari mo-
do neque iudiciū publicum prohibui sine
quo

quo homines vitam transigere nequeunt, sed temerarium, puta ne de occultis sine causa leuiter præcipietur.

ARTICVLVS III.

Utrum congrua lex Euangelica consilia nobis quadam adieceri.

Vltimum, quod in lege Euangelica considerare restat, est consiliorum ordo, quo nos Christus super omnes mundi nationes ad beatitudinis cultum euexit. Quæritur ergo, utrum congrue sint consilia per legem Euangelicam nobis adhibita? Et arguitur primo, quod nulla sint consiliorum opera. Vniuersa enim quæ homo reddere Deo potest, eidem virtute præcepti dilectionis, quo ipsum super omnia tenetur diligere, debet, ut ipse quod ex nihilo nos cõdidit: qua ratione quidquid sumus, ac subinde possumus, illi debemur. Vnde 1 Paralip 29. Tua sunt, inquit Sapiens, omnia, & de his quæ de manu tua accipimus, dedimus tibi, nullum ergo restat supererogationis opus, quod sit consilij. Secundo arguitur: Si in rem mortalium erant consilia, non erat cur Deus non eadem antiquis traderet, sicut nobis, in antiqua autem lege talia consilia non legimus, non ergo Christus ea debuit superaddere. Tertio. Consilia dantur de his quæ sunt ad finem expedienda, non autem eidem hominibus omnia expediunt: ergo non debuit Dominus noster consilia determinare, sed vel cuiusque arbitrio relinquere, vel sapientum prudentia, qui quos nosset in bonos, consiliorum opera admonerent. Quarto: Si aliqua essent consilia, maxime illa quæ ad perfectionem vite pertinent, illa autem inter præcepta Christus posuit Matth. 5. ut inimicorum dilectionem, & præbere alteram maxillam vnâ percipienti. In contrarium est illud Sapient. Proverb. 27. Vnguento & varijs odoribus delectatur eor., & bonis amici consilij anima dulcoratur. Christus autem, ut est sapientissimus, ita & nobis maxime amicus: ergo eius consilia maximum nobis afferunt emolumentum omnium pondus.

Prima conclusio. Solutio quæstionis tribus conclusionibus continetur. Prima est. Multa sunt consilia de iure naturæ, quæ non solum sub le-

ge scriptas, verum & ante illam semper fuerunt virtutis officia. Probatur: nam miseris etiam citra casum grauis necessitatis occurrere, semper fuit officium, & voluptatibus mundi parcius vti, quam lex permitteret ob aliquam bonam causam. In summa, illis renunciare quæ licite homo posset facere, consilium semper sapientes duxerunt. Secunda conclusio: Congruentissime in lege noua non modo naturalia illa consilia explicita sunt, verum & alia recentia adhibita, quæ non erat in veteri. Probatur. Hoc inter consilium opera, & ea quæ sunt in præcepto, interest, quod præceptorum opera sunt de necessitate salutis, opera vero consiliorum sunt supererogationis officia, per quæ expeditius ad charitatis perfectionem peruenitur. Cum ergo inter legem veterem & nouam hoc fuerit interstitium, quod illa erat lex seruitutis & timoris, nostra, vero, lex libertatis, sit consequens, ut & illi congruerit non ponere nisi præcepta, & nostra, ut consilia adhiberet quæ libere quisque exequi posset. Tertia conclusio. Consilia Euangelica atque adeo omnia naturalia ad tria reducuntur genera scilicet paupertatis, continentia, & obedientia. Probatur. Consilia, ut proxima conclusione assertum est sunt illa per quæ homo expeditius ad charitatis perfectionem progreditur, est autem homo inter spiritualia bona, quibus charitas comparatur, & temporalia quibus eiusdem charitatis via impeditur, sic constitutus, ut quod illis proprius accedit, a temporalibus eo longius absit, & vice versa, temporalium autem, ut nuperrime adnotabamus, tria sunt genera. si concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum, & superbia vite. Quapropter qui in huiusmodi sine constituit, ut regulas vite secundum istorum effectum instituat, prorsus sit charitatis expertus, ob idque præcepta instituitur, ut debite ac iuste illis ea præscripto vitamur, a se vero ab illis profus euellere, non est cõditis, imò neque multis in hoc seculo possibile. Quare sub consilio Christus id cuique reliquit, ut per capere posset, caperet. Per paupertatem autem abdicamus a nobis oculorum concupiscentiam, homo est facultates ac diuitias per continuam vero concupiscentiam oculorum. hoc est iactans delicias, sed per obedientiam, oculorum superbia, hoc est honores & mundi factus. Illa ergo tria in capere statim suarum legum Christus proposuit, videlicet. Beati pauperes

Prohibet conclusionis.

Secunda conclusio.

Tertia conclusio. Rõ conclusionis.

Suadet conclusio.

Maximè quæritur.

NOTO IURE
LEGIS
DIE
15

Ad m
tū arg

Ad pri
mū arg.

Secundū.

Tertiū.

Quar.
tū.

Ad que
tum a

pauperes spiritu. Beati mites, Beati qui lugent. Quae quidem Apostolis rationem statuit, ut super eisdem verbis scriptum reliquimus, necessaria erant, reliquis autem reliqua sunt in consilio. Vnde, vt Mattha. 16. legitur, ait Petrus. Ecce nos reliquimus omnia & secuti sumus te, quid ergo erit nobis? Quamobrem Apostolici viri, hoc qui Apostolicum institutum imitari contendunt, haec tria vota suscipiunt, iuxta documentum Christi ad iuuenem. Si vis perfectus esse, vade & vende omnia quae habes, & da pauperibus & sequere me. Vbi verbo sequere, obediendum iam expressit, quae verborum supremum est atq. aliorum finis. Ob hoc enim seculo vale dicimus, vt Christum expeditiores sequamur. Haec igitur simpliciter sub consilio collocantur, ad quae capita cuncta reduncuntur. Nam elemosynam extra causam necessitatis erogare, ad consilium attinet pauperiaris, & licetis voluptatibus abstinere, ad consilium continentiae, & aliquando hominem suam non sequi vbi licuerit, voluntati, ad consilium quodammodo obedientiae, vt offensam remittere, cuius posses vindictam exigere. Quod si interrogas quae sint noua illa quae adhibita sunt in noua lege? In primis virginitas vsq. ad Deiparam virginem non legitur fuisse in consilio. Et praeterea vt prorsus homo cuncta confirmato voto relinquere, quod cum Christus inueni obtulit, quasi de re noua stupuit. Quo alludit, & illud Petri, Quid ergo erit nobis? Quasi quid fecimus, quod nemo habentis fecit. Tamen si in legem naturae licet non religiones gratia, sed philosophandi, de Diogene & multis Pythagoraeorum, historiarum tradunt opulentiam splendorque humanum abiecit. Et vt nos super cap. 3. Manthe, in descriptione, delecti quo Ioannes penitentiam praedicauit, enarrauimus. Fuit etiam inter Iudaeos Aessenorum collegium, quorum Iosephus lib. 18. antiquitatum meminit, Et Solinus c. 48. qui a communi hominum conuictu semoti, absque vxoribus, anachoretarum vitam debebant. De his autem laius in lib. 7. sub titulo. De voto.

Questio

Solutio.

Iosephus Solinus.

Ad primum igitur arguendum est, quidquid nos facere possumus, Deo debere ratione precepti, Consultissimus namque & in nos pietissimus Deus in obligando nos suis regibus, non tantum eorum ratione duxit, quae nos illi deberemus, sed eius, quae imbecillis nostra natura praestare posset vnde de Pau. de virginibus, inquit preceptum non habeo, consilium autem do. Qui in vero praeter sacramentorum praecipua nihil amplius nobis iussit, quam quod in iure nature positum est, hoc autem iure nemo tenetur quantum potest semper facere, sed consilia non contemnere, & nihil animo admittere quod dilectioni Dei sit aduersum, hoc est enim diligere eum ex toto corde & ex tota mente. Et sic est intelligendum illud Eccl. 9. Quodcunq. potest manus tua, instanter operare. Nam si sensum faciat consilij, nihil conuenos. Si autem vim habeat precepti intelligitur vt quicumque pro suo statu faciat, quod debet. Neque vero ex contemptu & consiliorum vilipendio omittat ad perfectionem tenderetur. S. 1. ho. 2. q. 186. art. 2. expositio est. Quocirca neque cui consilia sequitur, ad aliorum gradum charitatis obligatur quam alij, sed praestantiori via secundum suam professionem ad charitatem tendere, quae est praceptorum finis. Sed haec non sunt praesentis speculationis, libro enim octauo, qui est de voto, tertio haec praestitum attingemus. Secundum autem argumentum secunda conclusio dissoluit, vbi reddita est ratio cur de centius lex euangelica quam vetus consilia tradiderit. Ad tertium respondetur, quod Christus proponens consiliorum opera, ob id ea nemini praecipit, quod videbat non esse expedire, sed reliquit cuiusque optioni, vt Mattha. 19. Si vis perfectior esse, &c. Et rursus. Qui potest capere, capiat. Ad quartum de mum respondetur, quod illa consilia quae sunt de iure nature saepe accidit vt sint in precepto. Ob idq. quantum ad animi praeparationem tenemur promitti, esse vbi necessitas exegerit, illa implere. Quamobrem Christus praceptorum numero eadem adscripsit, sed tamen extra necessitatis casus sunt in consilio.

Finis Libri Secundi, de Iustitia & iure.